

**МЫҢ
ШАҚЫРЫМ
ЖОЛ
БІР АДЫМ
ҚАДАМНАН
БАСТАЛАДЫ**

QADAM.PICS

Блиц - сауалнама

**Әр жауаптан кейін дұрыс болса (+) белгісін,
бұрыс болса (-) белгісін қою қажет.**

- ☐ Көкжиек – бұл айналамыздағы көрінетін жер.
- ☐ Бағдарлау үшін 5 негізгі көкжиек тұстары қолданылады.
- ☐ Тұсбағдар – көкжиек тұстарын анықтауға арналған құрал.
- ☐ Тұсбағдардың көк (жасыл) тілі оңтүстікті көрсетеді.
- ☐ Тұсбағдар адаспау үшін қажет.
- ☐ Күн әрқашан шығыстан атады.
- ☐ Тал түсте күн солтүстікте болады.

Тапсырмамызды қасымыздағы көршімізбен алмастырып, жауаптарды тексереміз!

Көкжиек – бұл айналамыздағы көрінетін жер. (+)

Бағдарлау үшін 5 негізгі көкжиек тұстары қолданылады. (-)

Тұсбағдар – көкжиек тұстарын анықтауға арналған құрал. (+)

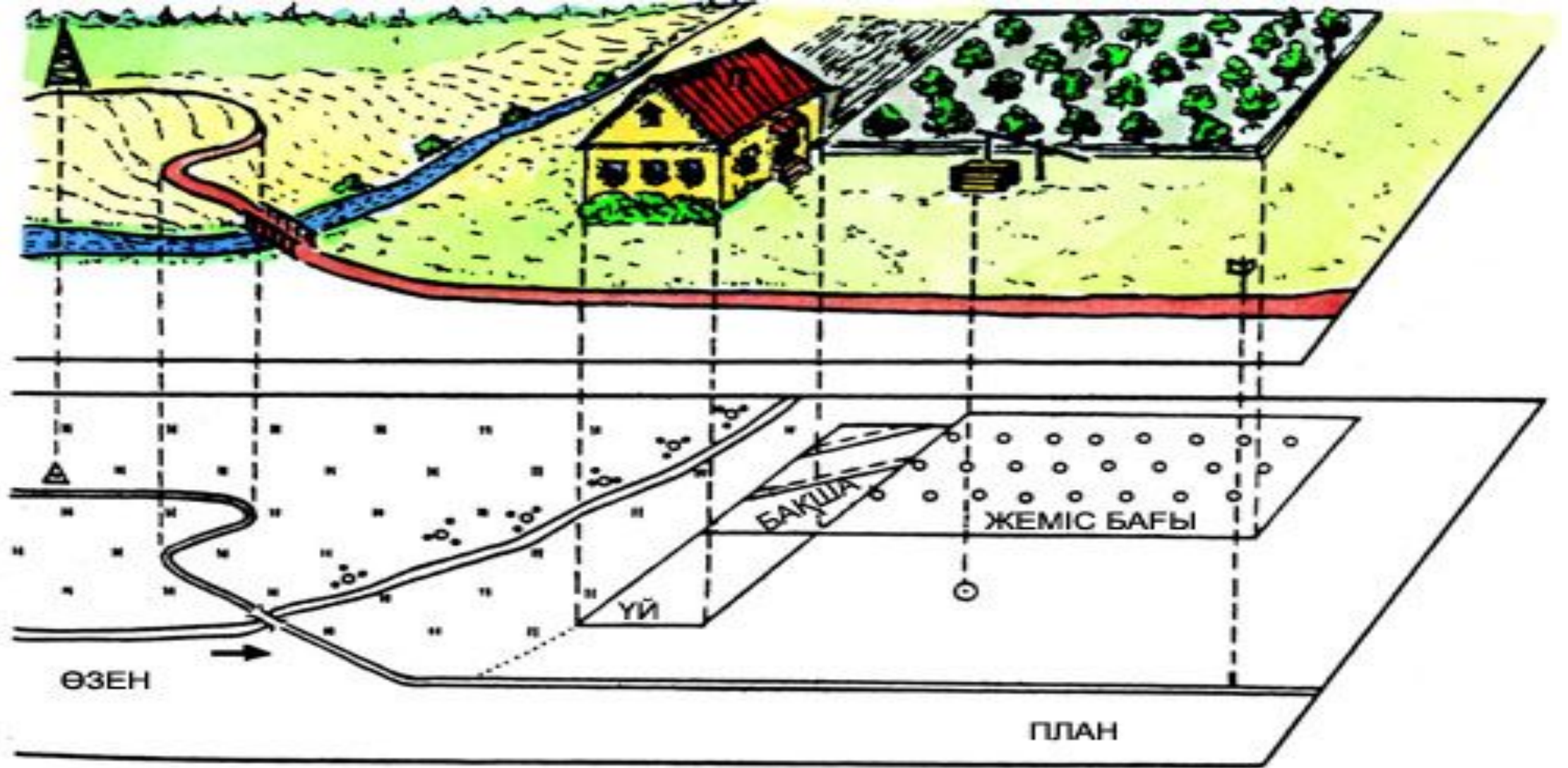
Тұсбағдардың көк (жасыл) тілі оңтүстікті көрсетеді. (-)

Тұсбағдар адаспау үшін қажет. (+)

Күн әрқашан шығыстан атады. (+)

Тал түсте күн солтүстікте болады. (-)

**Суреттен не көріп тұрсыз? Не үшін қажет?
Қай кезде қолданамыз?**

Сабақтың тақырыбы:

«План» және «шартты белгілер» ұғымы.

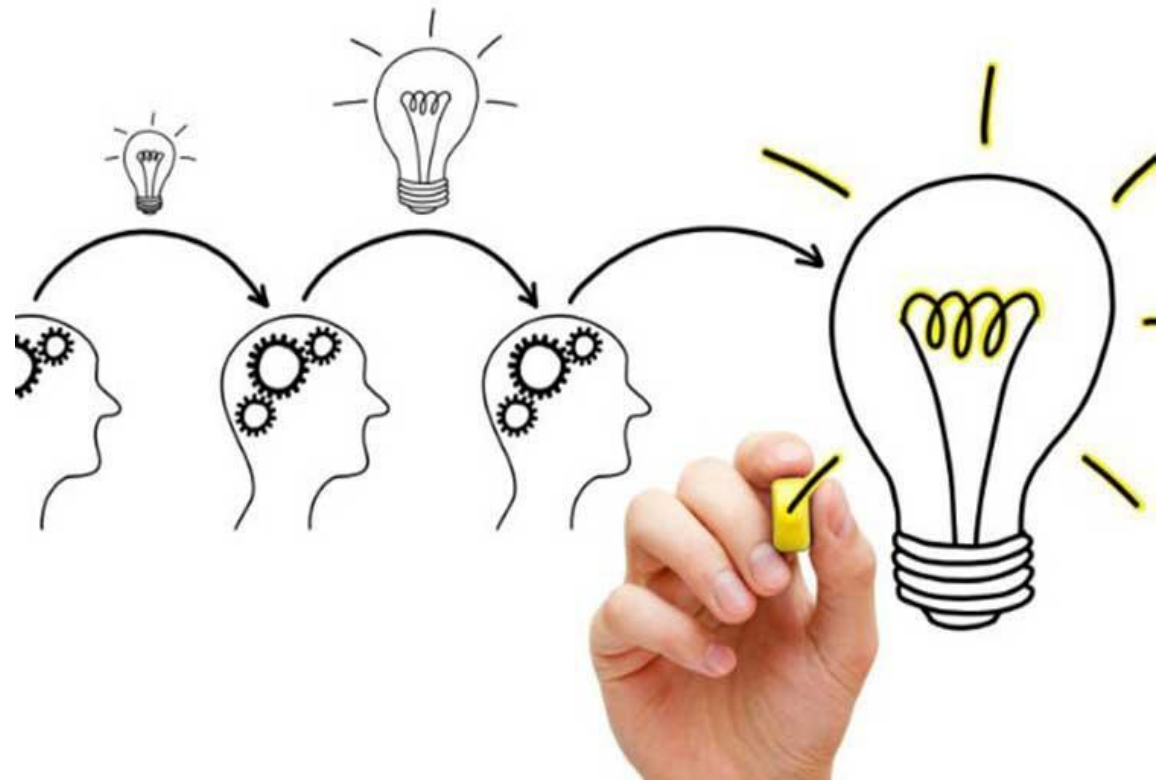
Пландарды құрастыруда пайдаланылатын шартты белгілер,
жергілікті жердің қарапайым планы

Оқу мақсаты:

7.2.1.1 «План» және «шартты белгілер» ұғымын түсіндіру

7.2.1.2 «Пландарды құрастыруда пайдаланылатын шартты
белгілерді қолданып, жергілікті жердің қарапайым
пландарын оқу»

***План
дегеніміз не?***

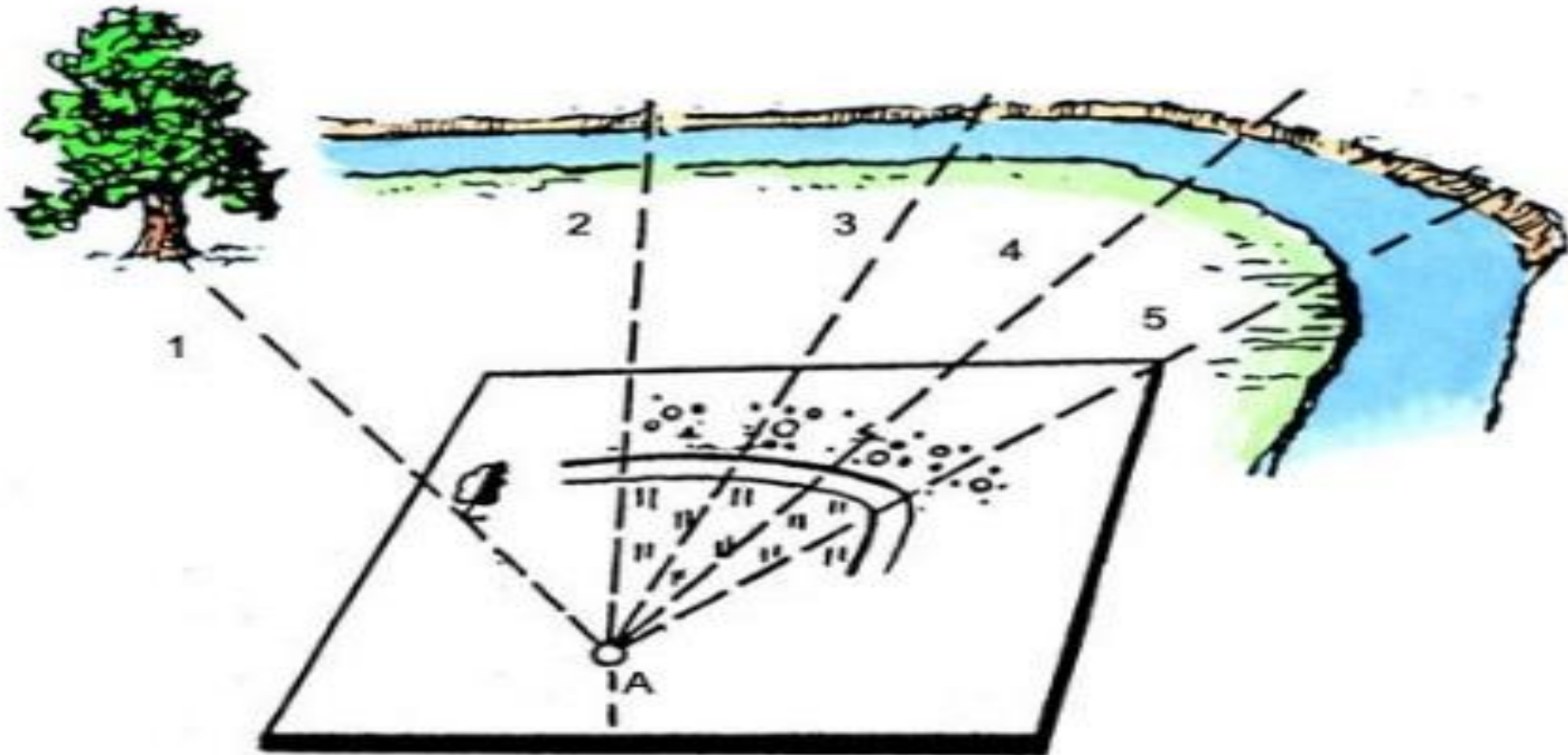

***Планның бізге қандай
пайдасы бар?***

ПЛАН

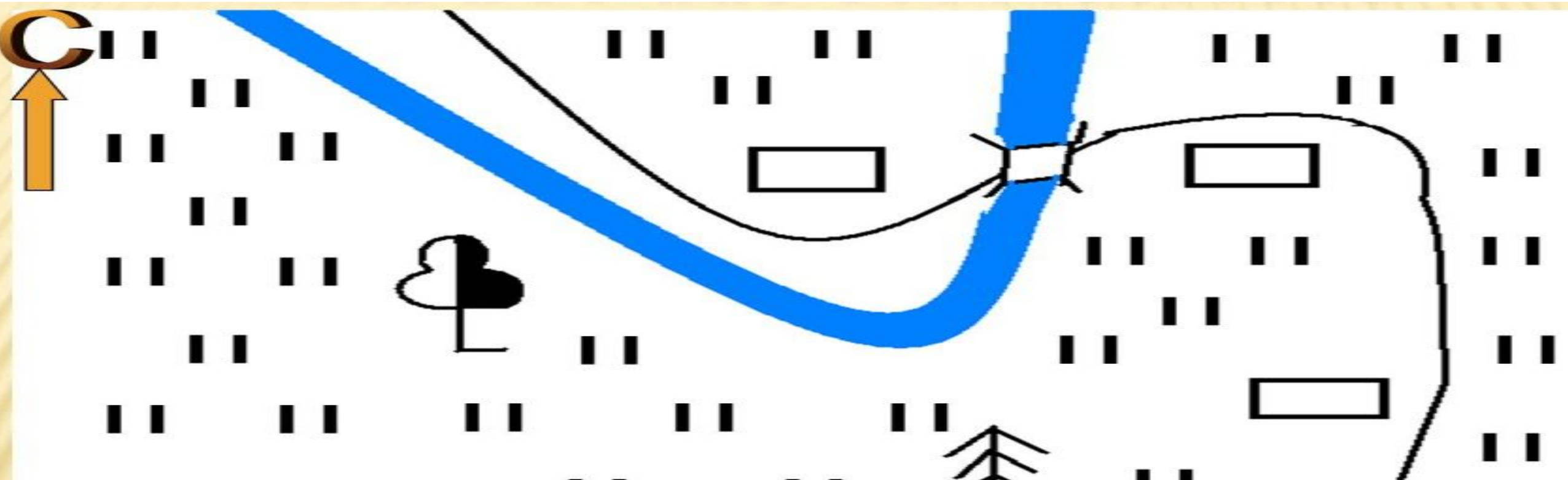
(латынша жалпак, тегіс)

жер бетінің қағазға кішірейтіліп түсірілген
нұсқасын айтады.

- Пландағы заттарды бір – бірінен ажырату үшін, олардың үстіне жазып қою керек, онда не туындайды?

Шартты белгілер дегеніміз не?

Шартты белгілер объектілерді бір – бірінен ажырату үшін салынатын панның негізі

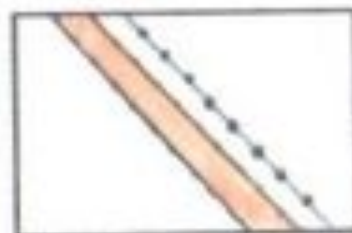
Қала

Ауыл, мектеп

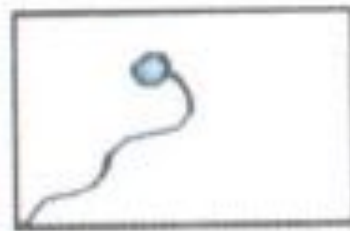
Тас жол, телеграф желісі

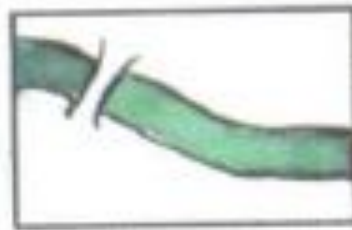
Қара жол

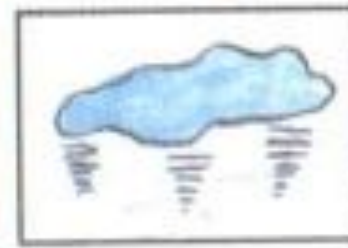
Бұлақ, жылға

Өзен, ағаш көпір

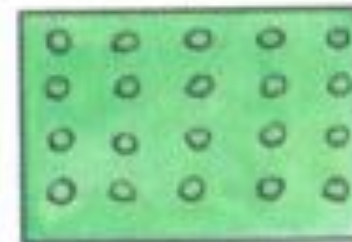
Көл, батпақты жер

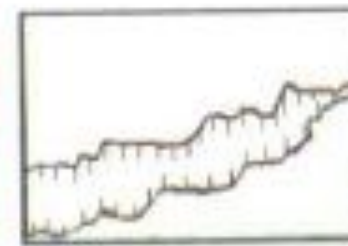
Аралас орман, орман жолы

Жеміс бағы

Жыра

Шалғын, соқпақ

Аңыз, бау-бақша

**Жердегі үлкен көлемдегі нысандарды
қағаз бетіне ненің көмегімен
кішірейтіп түсіреміз?**

Масштаб дегеніміз не?

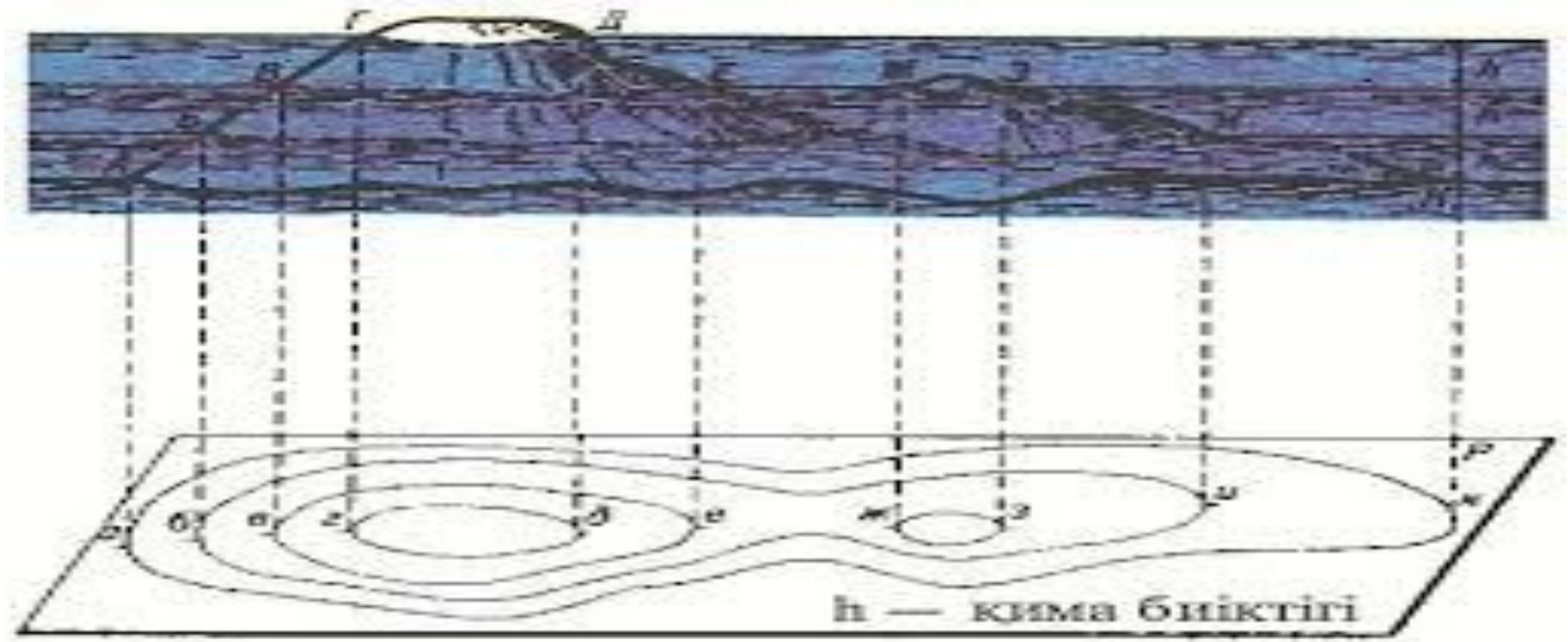
Масштаб

(нем. «мас» - өлшеу,
«штаб» -таяқ) – бұл

Жер бетінде өлшенген
қашықтықты қағаз
бетіне түсіру үшін
кішірейту дәрежесі.

**Жер бетіндегі төбешіктерді қағаз бетіне
қалай түсіреміз?
Горизантальдар дегеніміз не?**

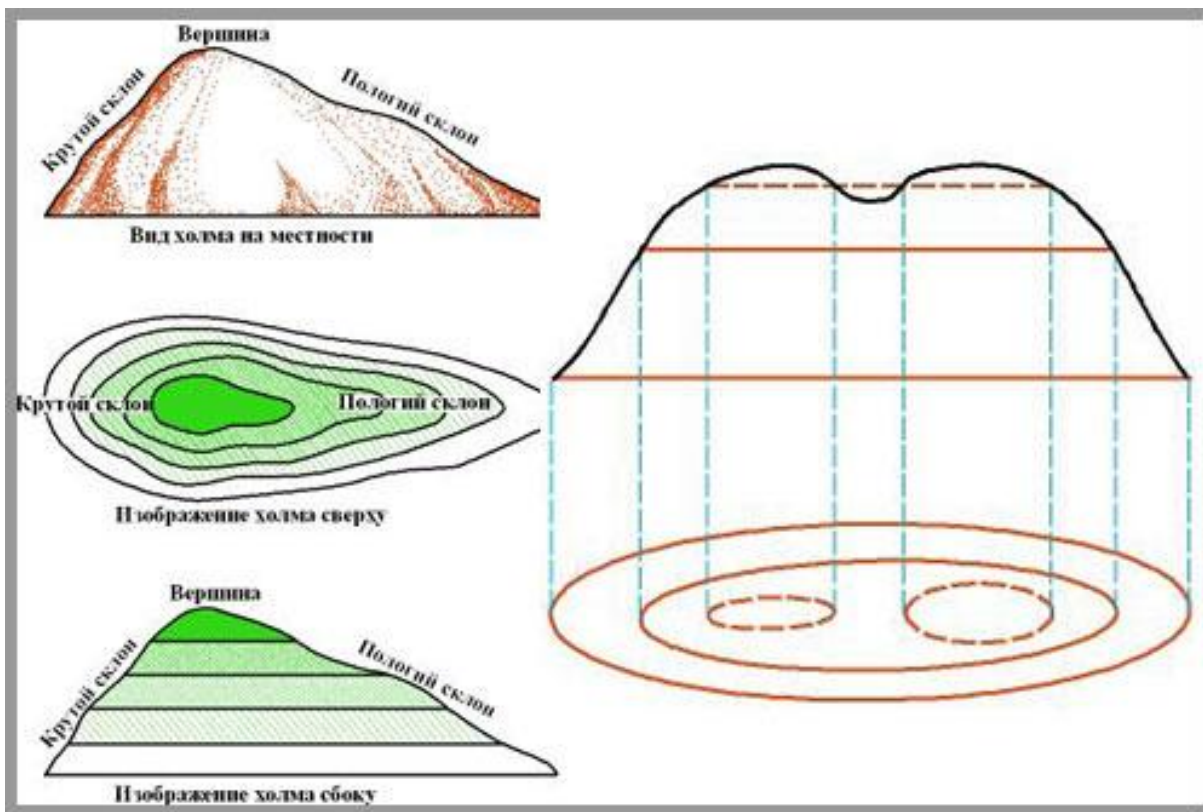

Горизонтальдар

Жергілікті жердің планында және топографиялық картада жер бетінің ой - қыры горизонталь сызықтармен бейнеленеді.

Горизонтальдар деп биіктері бірдей нүктелерді қосатын қисық сызықтарды айтады.

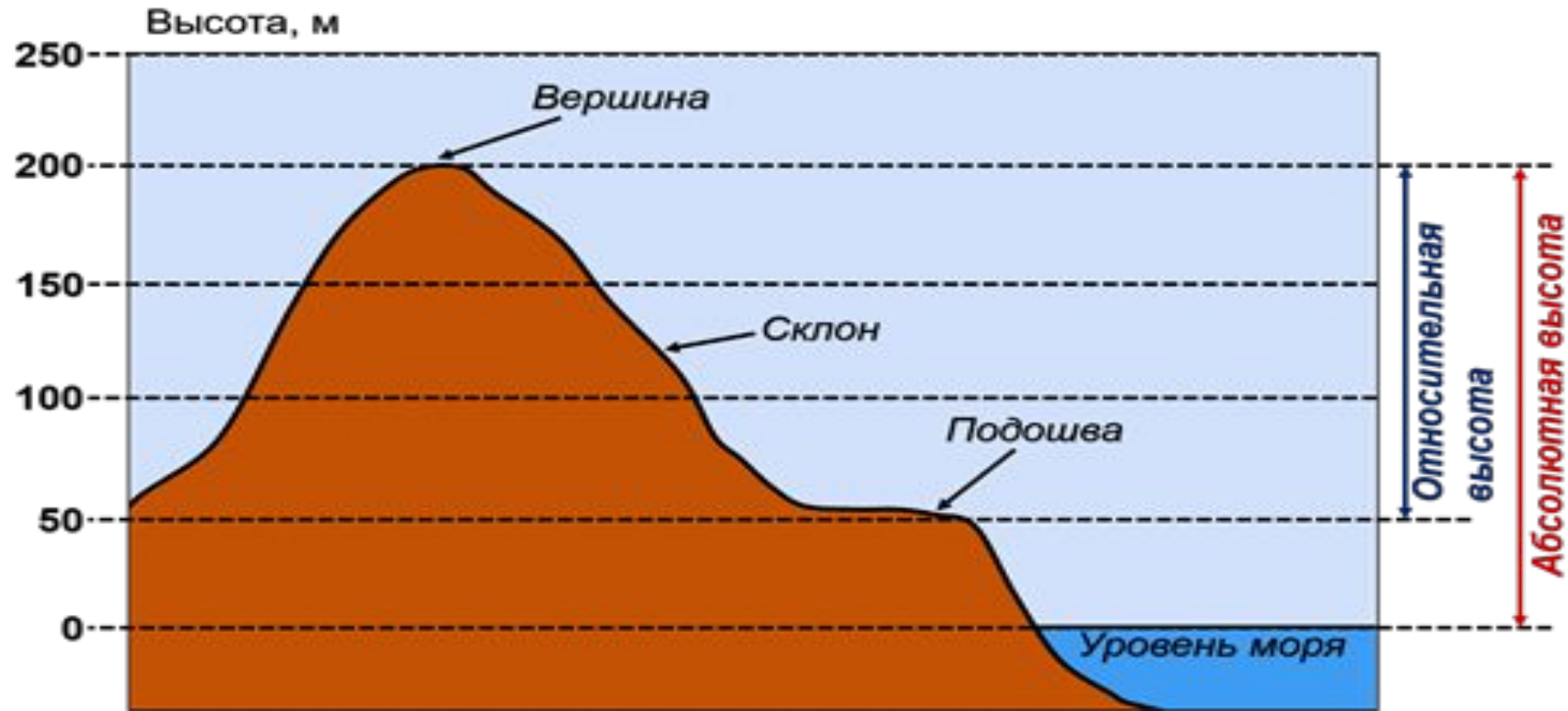
Өлшеуші құрал – Бергштрих.

Абсолют және салыстырма биіктіктер

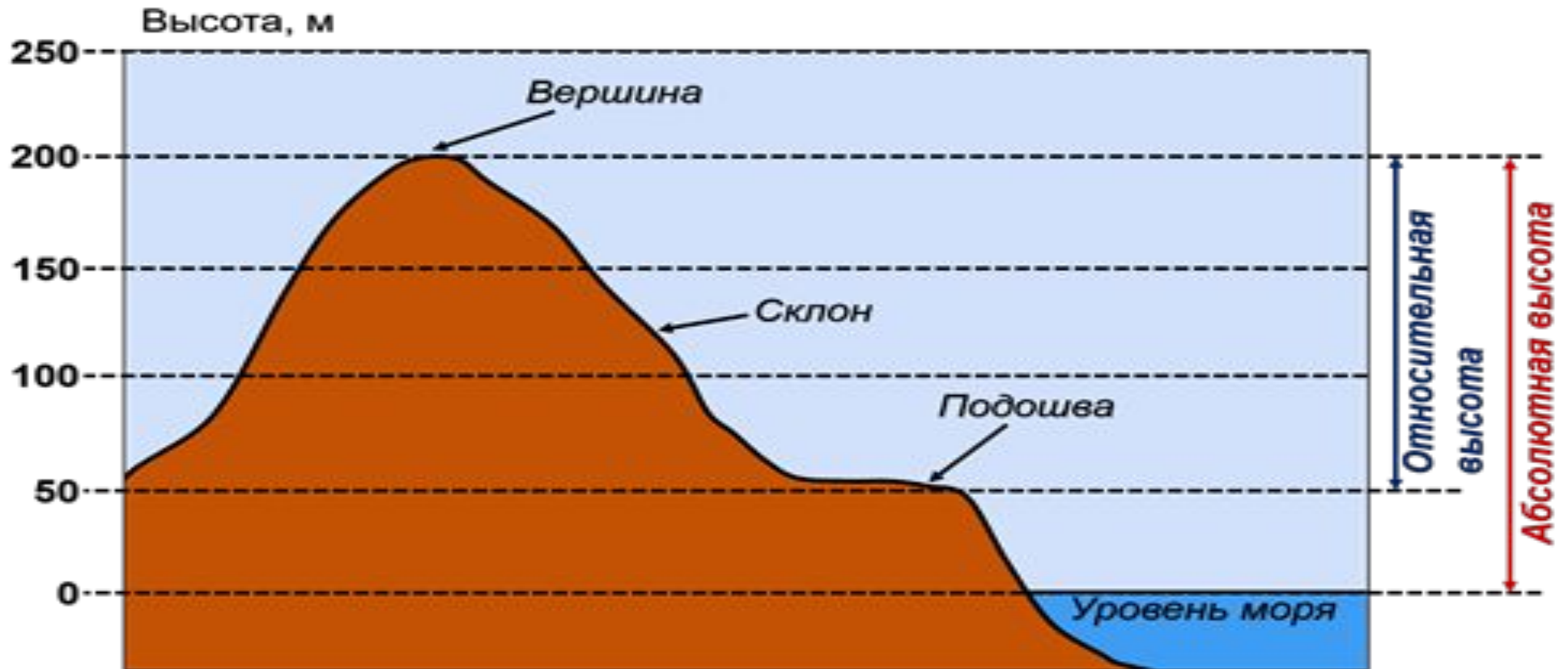
Жер қыртысының бетіндегі ой-қырларының жиынтығын жер бедері деп атайды.

Жер бетіндегі нүктенің мұхит немесе теңіз деңгейінен бастап есептелінетін биіктігі абсолют биіктік деп аталады. Латынша абсолют – толық, сөзсіз).

Жер бетіндегі кез келген нүктенің басқа бір нүктеден биіктік айырмасы **салыстырмалы биіктік** деп атайды.

Мысалы : төбенің басы етегінен 20 м биік десек, бұл салыстырмалы биіктік болады. Жер бетіндегі салыстырмалы биіктіктер ***деңгейлегіш*** құралдың көмегімен өлшенеді.

Шартты белгілердің түрлері:

- ❑ *Масштабты шартты белгілер*
- ❑ *Масштабтан тыс шартты белгілер*
- ❑ *Түсіндірмелі шартты белгілер*
- ❑ *Сызықтық*

Топографиялық әңгіме жазамыз.

Әңгіме бойынша шартты белгілерді пайдаланып, сызбаны құрастырыңдар.

Біз әжем екеуміз (қаладан) _____ шығып, (тас жол) _____ мен жүріп, (өзендегі ағаш көпір) _____ ден өттік. (Көл мен батпақты) _____ айналып, (аралас орман) _____ ішіндегі орманшының _____ (үйіне) бардық. Әжем сонда қалды. Біз Серік екеуіміз 1 шақырым (шалғындағы соқпақ жол) _____ мен (жеміс бағына) _____ барып, алма жинадық.

Дескрипторлар: Оқушы:

	- Топографиялық әңгімені жазады;- Бос орындарға қажетті шартты белгілерді қояды.

Тапсырма. Топпен жұмыс.

Сынып 2 топқа
бөлінеді.

Досыма хат

Шартты белгілерді қолдана отырып
досыңызға хат жақыңыз!